

Podgorica, 4.4.2011.

DAN STUDENATA U CRNOJ GORI - PRAZNIK KOJI PRATE BROJNA PITANJA

Omladinska grupa Centra za građansko obrazovanje (OGCGO) čestita 4. april - Dan studenata svim studentima u Crnoj Gori, i izražava zabrinutost zbog sveukupnog stanja u crnogorskom visokoškolskom obrazovanju, koje ne utiče podsticajno na unaprijeđenje znanja i društvenog aktivizma studenata.

Primjena Bolonjske deklaracije, započeta 2003. godine, nije dala ni približno očekivane rezultate. Umjesto jednog reformskog procesa koji je trebalo da donese novi kvalitet i energiju, dobili smo neusklađenost, improvizaciju, nedovoljnu informisanost studenata o novim pravilima studiranja, selektivnu primjenu propisa, neusaglašenost stručnih zvanja sa ostalim zemljama potpisnicama Bolonjske deklaracije, neuslovnost i neopremljenost fakulteta, nedostatak kadra i manjak finansijskih sredstava za adekvatno sprovođenje reforme. Na drugoj strani, značajan nivo korupcije, kao i neaktivizam i nezainteresovanost studenata za promjenu postojećeg stanja, dodatno doprinose nezavidnom stanju u kojem se nalazi sistem visokog obrazovanja u Crnoj Gori.

Bolonjski proces predstavlja evropsku integraciju u sferi visokoškolskog obrazovanja, sa ciljem da se uspostave konvergentni sistemi nacionalnog obrazovanja i zajedničkog evropskog obrazovnog prostora kao podloge budućem jedinstvenom tržištu rada. Time se povećava efikasnost i kvalitet akademskog obrazovanja u Evropi, ali i vrši stalno prilagođavanje visokog obrazovanja promjenjivim potrebama tržišta rada i specifičnim zahtjevima društva. Shodno tome, reforma podrazumijeva brojne izmjene poput: standardizacije studijskih programa, stvaranja integrisanog Evropskog prostora visokog obrazovanja koji bi omogućio nesmetanu mobilnost studenata i nastavnika, uvođenje Evropskog sistema prenosa bodova (ECTS), uključivanje studenata kao partnera u obrazovni proces, uspostavljanje participativnih oblika nastave sa studentima kao aktivnim učesnicima, eksternu i internu evaluaciju rada administrativnih organa, nastavnog kadra i programa, doživotno učenje.

Jedna od najčešće isticanih prednosti reforme jeste **smanjenje prosječne dužine studija**, a samim tim **ušteda novca iz budžeta**. Uprkos tome, budžetskih sredstava za Univerzitet i dalje nema dovoljno, a postojeća se često netransparentno i nenamjenski troše. To prati improvizacija, pa je i dalje u salama fakulteta po više stotina studenata, iako je preporučan rad u manjim grupama. Shodno tome, **participacija studenata u nastavi, iako isticana kao neophodna, ostaje na niskom nivou**. Izradi seminarских

radova pristupa se **formalno**. Studenti nijesu motivisani za dublju razradu, kritičko promišljanje i problematizovanje teme, a posebno ne za pokretanje debate ili nekog drugog vida sukobljavanja mišljenja nakon izlaganja jednog takvog rada. **Evaluacija rada nastavnog kadra se, takođe, samo formalno sprovodi**. Studenti najčešće nijesu upoznati sa rezultatima upitnika koje ispunjavaju, niti prosječna ocjena pojedinog nastavnika ima stvarnog uticaja na promjenu njegovog radnog statusa, programa i metodologije rada ili spiska literature.

Na crnogorskim fakultetima različito su organizovani studijski programi, čak i oni koji podrazumijevaju trogodišnje osnovne studije. Ni fakulteti slične profilacije ne primjenjuju istovjetnu formulu. Tako će studenti fakulteta koji primjenjuje formulu 3+2(+3) biti obavezni da uspješno urade diplomski rad kako bi dobili diplomu sa kojom stiču pravo upisa na postdiplomske magistarske studije, dok će njihove kolege sa fakulteta koji primjenjuje formulu 3+1+1(+3) dobiti Bachelor diplomu nakon završene tri godine (bez urađenog diplomskog rada), ali neće steći pravo na upis magistarskih studija. Broj ECTS kredita u oba slučaja je isti – 180. Upravo se ujednačavanjem akademskih stepena u čitavom evropskom prostoru postiže pokretljivost onih koji su već stekli neku diplomu, ali bi željeli da nastave školovanje na drugom mjestu. Postavlja se pitanje da li bi studentu sa prvog pomenutog fakulteta bilo dozvoljeno da na drugom upiše magistarske studije? Ili bi bio obavezan da prvo završi godinu specijalističkih studija, a samim tim po drugi put morao pristupiti izradi diplomskog rada? **Kako se može govoriti o mobilnosti na evropskom nivou u situaciji kada nema mobilnosti ni unutar države?**

Tema koja je u posljednje vrijeme iznova postala aktuelna u crnogorskoj javnosti jeste studentski (ne)aktivizam. Značajnim dijelom ovakvo stanje među studentima posljedica je sveukupnog sistema u kojem se oblikuju i koji im ograničava osjećaj pripadnosti posebnoj društvenoj grupi koja dijeli zajedničke interese i koja te interese, kao grupa, može da sprovede u djelo. **Mladi ljudi ne vide sebe kao pokretače i nosioce promjena, jer nerijetko i na samim fakultetima dobijaju loše primjere i promociju jednog problematičnog vrijednosnog sistema.**

Omladinska grupa CGO-a vjeruje da će u bliskoj budućnosti sve institucije društva koje (in)direktno utiču na kvalitet obrazovanja, ali i sami studenti, postati svjesni važnosti sistema obrazovanja kao pokretača sveukupnog razvoja jedne zemlje, te uticati na promjenu postojećeg, nimalo ohrabrujućeg stanja, a samim tim i na razvoj i demokratizaciju crnogorskog društva u cjelini.

Milica Milonjić,

Koordinatorica OGCGO

*Centar za građansko obrazovanje
Centre for civic education*

Napomena: Omladinska grupa Centra za građansko obrazovanje, osnovana maja 2010. godine, dio je regionalnog programa Edukacija za ljudska prava i aktivno građanstvo na Zapadnom Balkanu.

OGCGO formirana je od strane studenata/kinja crnogorskih fakulteta, koji kroz sprovođenje različitih aktivnosti, rade na unaprijeđenju poštovanja ljudskih prava i razvoju omladinskog aktivizma i duha volonterizma u Crnoj Gori.